

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2023/24
Subject (*)	Neuropsychology		Code	652G04016
Study programme	Grao en Logopedia			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	2nd four-month period	Second	Basic training	6
Language	Spanish			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Psicoloxía			
Coordinador	Lamas Gonzalez, Juan Ramon	E-mail	juan.lamas@udc.es	
Lecturers	Lamas Gonzalez, Juan Ramon	E-mail	juan.lamas@udc.es	
Web				
General description	A Neuropsicología é unha rama das Neurociencias que tenta desentrañar as relacións entre as distintas rexións do cerebro e as funcións psicolóxicas que sustentan (memoria, percepción, linguaxe, resolución de problemas, etc) a partir, principalmente, de estudo de pacientes con lesións cerebrais			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.
A7	Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A9	Coñecer e aplicar os modelos, técnicas e instrumentos de avaliación.
A10	Realizar a avaliación das alteracións da linguaxe nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A32	Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B2	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Aprender a aprender.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B12	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.

B17	Saber expresarse en público.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

Learning outcomes				
Learning outcomes		Study programme competences		
A2	C6	A1	B1	C3
C6		A2	B2	C6
		A6	B4	
		A7	B7	
		A8	B9	
		A9	B12	
		A10	B17	
		A32	B24	

Contents	
Topic	Sub-topic
TEMA 1.- INTRODUCCION Á NEUROPSICOLOXIA	Orixes históricas da Neuropsicología. Localización de funcións no sistema nervioso. Perspectiva actual.
TEMA 2.- ORGANIZACIÓN DO SISTEMA NERVIOSO	Divisións principais do sistema nervioso. Sistema nervioso central: divisións e estruturas principais. Sistema nervioso somático. Nervios craniais. Sistema nervioso autónomo
TEMA 3.- MÉTODOS EN NEUROPSICOLOXÍA	Métodos de rexistro e neuroimagen: EEG, MEG, PET, fMRI. Métodos de estimulación: estimulación eléctrica cerebral, TMS. Avaliación conductual dos efectos das lesións cerebrais: asociacións e disociacións.
TEMA 4.- PERCEPCIÓN	Principios xerais de organización dos sistemas sensoriais. Procesamento da información visual na retina. Vías visuais aferentes. Procesamento da información en corteza visual. Trastornos da percepción visual. Audición
TEMA 5.- MEMORIA	Tipos de memoria e a súa avaliación. A amnesia. Circuitos cerebrais da memoria. Outros trastornos da memoria. Lóbulos frontais e memoria.
TEMA 6.- LINGUAXE	Características da linguaxe. As afasias: tipos e características. Componentes principais da función da linguaxe. Hemisferio dereito e linguaxe. Asimetrías hemisféricas.
TEMA 7.- O CÓRTEX PREFRONTAL	Organización anatómica. Efectos das lesións na corteza prefrontal. Teorías da función prefrontal.
TEMA 8.- RECUPERACION DA FUNCIÓN	Efectos do dano cerebral. Recuperación funcional. Mecanismos da recuperación de funcións

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Introductory activities	A1	1	2	3
Guest lecture / keynote speech	A1 A2 A6 A7	25	60	85
Objective test	A8 A9 A10 A32 B1 B2 C6	1	20	21

Oral presentation	A1 B4 B7 B9 B12 B17 B24 C3 C6	5	30	35
Personalized attention		6	0	6
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Introductory activities	Presentación e xustificación do programa. Recomendacións bibliográficas
Guest lecture / keynote speech	Desenvolvemento dos contidos teóricos de cada tema Todos os temas estarán dispoñibles en Moodle en formato de Powerpoint comentados
Objective test	40 preguntas con tres alternativas de resposta
Oral presentation	Presentación pública dos traballos realizados en grupo acerca dalgúns trastornos neurolóxicos escollidos

Personalized attention	
Methodologies	Description
Oral presentation	Asesoramiento en la planificación y desarrollo de las presentaciones orales
Guest lecture / keynote speech	Tutorías presenciales o vía teams, individuales o en pequeños grupos Correo electrónico Moodle

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Oral presentation	A1 B4 B7 B9 B12 B17 B24 C3 C6	Claridade da exposición Competencia no debate Calidade do apoio multimedia	20
Objective test	A8 A9 A10 A32 B1 B2 C6	(Acertos - (errores/2)) * 7 / Número de preguntas Unha proba final: 30-40 preguntas: 80%	80
Others			

Assessment comments

Sources of information	
Basic	- Rains, G.D (2004). Principios de neuropsicología humana. Madrid: McGraw-Hill - Redolar, D. (2014). Neurociencia Cognitiva. Madrid: Panamericana - Carlson, N.R. (2014). Fisiología de la conducta (11ª edición). Madrid: Pearson - Triviño Mosquera, M., Arnedo Montoro, M. y Bemibre Serrano, J. (2020). Neuropsicología a través de casos clínicos . Madrid: Editorial Médica Panamericana - (). . - (). .

Complementary	- Kolb, B (2005). Neuropsicología humana (5ª edición. Madrid: Editorial Médica Panamericana - Sacks, O (1985). El hombre que confundió a su mujer con un sombrero. Barcelona: Muchnik - Sacks, O (1996). Veo una voz: viaje al mundo de los sordos. Madrid: Anaya - Sacks, O. (2003). Un antropólogo en Marte. Madrid: Anagrama - Ramachandran, V. & Blakeslee, S (1999). Fantasmas en el cerebro. Madrid: Debate - Junqué, C. y Barroso, J. (2009). Manual de Neuropsicología. Barcelona: Síntesis - Webb, W.G. & Adler, R.K (2010). Neurología para el logopeda. Barcelona: Elsevier Masson - Diéguez-Vide, F. y Peña-Casanova, J. (2012). Cerebro y Lenguaje. Madrid: Editorial Médica Panamericana - Cuetos, F. (2012). Neurociencia del Lenguaje. Madrid: Editorial Médica Panamericana - Wilson-Pauwels, L., Stewart, P., Akesson, E. & Spacey, S.D. (2013). Nervios craneales. En la salud y la enfermedad . Madrid: Panamericana - Triviño Mosquera, M., Bembibre Serrano, J. y Arnedo Montoro, M. (2019). Neuropsicología de la percepción. Madrid: Síntesis - (). .

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Trastornos da Lecto-Escritura/652911303

Alteracións Conxénitas da Linguaxe/652911320

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía da Memoria/652911219

Psicolingüística/652911319

Subjects that continue the syllabus

Anat. e Fisio. dos Organos da Ling. e da Audición/652911101

Neuroloxía Xeral e da Linguaxe/652911103

Psicoloxía Xeral/652911105

Avaliación e Diagnost. da Linguaxe, a Fala e a Voz/652911201

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.